

NORSK LUFTAMBULANSE

«Instruktør, veileder eller fasilitator?»

Instruktørsamling NFR 8. november 2015

Aage W Karlsen.
Stiftelsen Norsk Luftambulans

”Å lære....”

- ..han prøvde **å lære** dem det...(to teach..)
- ..mens de forsøkte **å lære** det...(to learn..)

Husket på alt?

- Tid/sted og kunngjøringer?
- Lokalteter – plassbehov?
- Kursplaner?
- Forberedt?
- Oppgavefordeling?
- Kursmateriell?
- Transport?
- Bevertning – bestilling?
- Organisering av u-rom?

Førsteintrykket...

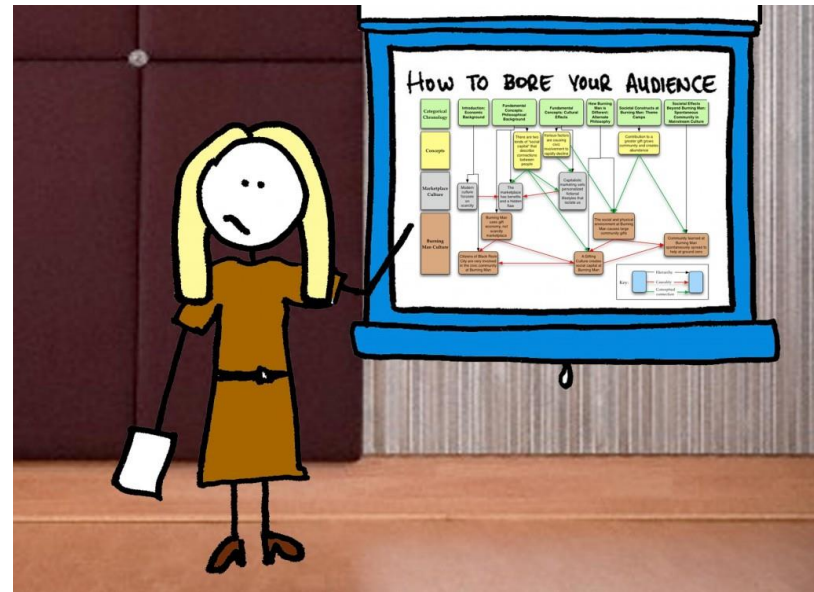
You never get a second chance
to make a first impression

- Vennlig mottakelse
Hilse på alle!
- Antrekket – personlig ytre
- Kursrommet/utstyr godt organisert

**"Tell me, and I will forget.
Show me and I may remember.
Involve me and I will understand."**

Confucius 450 f.k.

Lærestoffet...

Sett noen mål....

- **Hovedmålsetting**

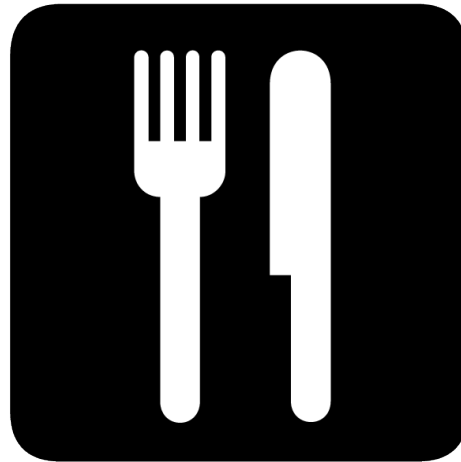
- kunnskapsmål (skal vite..)
- ferdighetsmål (skal kunne utføre..)
- holdningsmål (vil utføre..)

- **Hvordan kontrollere måloppnåelse?**

Elev:

- Det er elevene som stiller premissene for sin læring!
- Gjør ham/hun "sulten" og motivert for læring

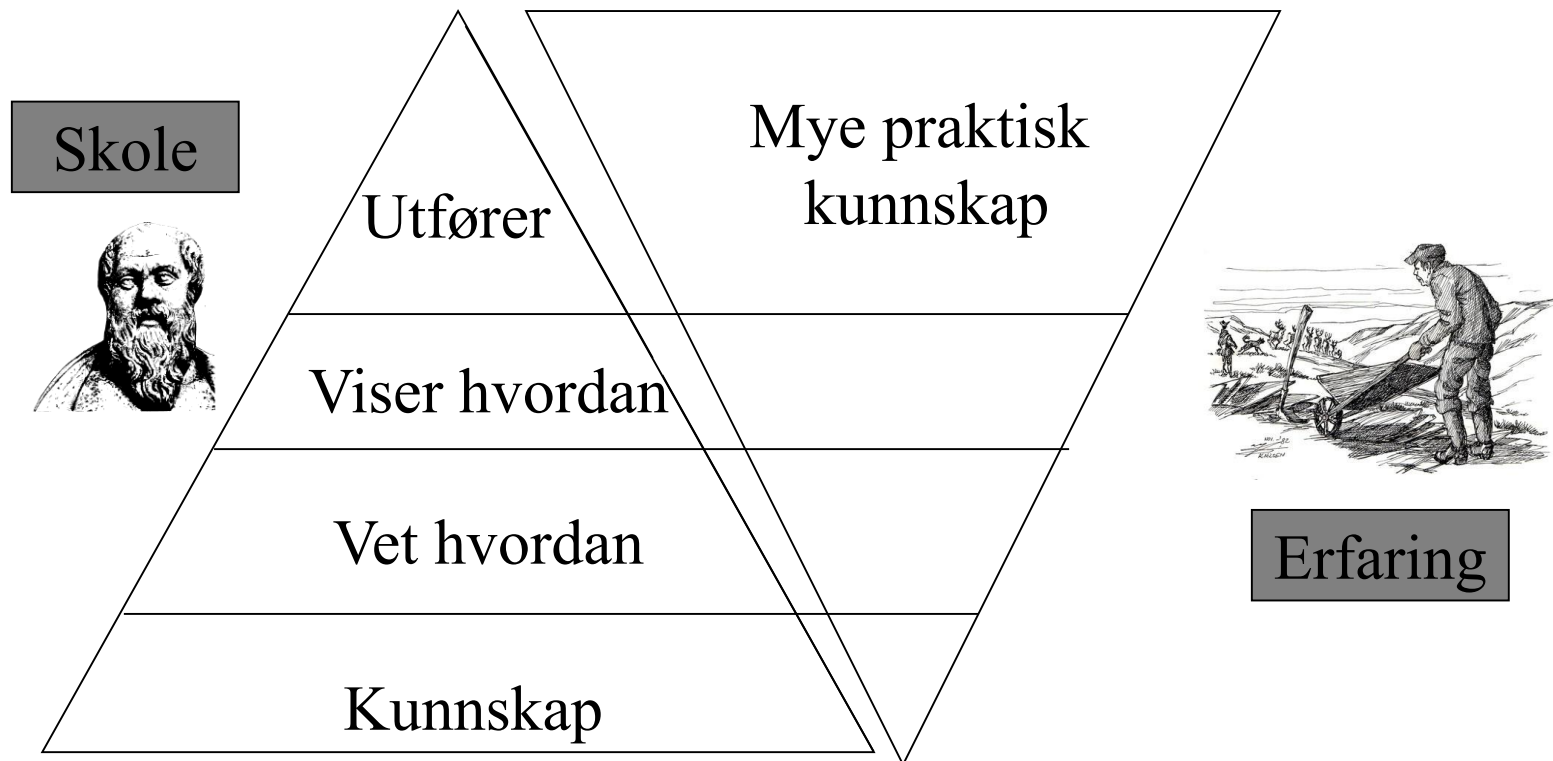

Lærer:

- Du er ”kokken” som tilbereder og serverer lærestoffet....

Møtet mellom teoretiker og praktiker.

Dreyfus & Dreyfus: Fra Novise til Ekspert

* **Novisen**

- bruker regler og planer. Vanskelig å sjeldne vesentligheter fra uvesentligheter.

* **Avansert begynner**

- handler ut i fra kjente situasjoner basert på noe erfaring. Vektlegger alle deler like mye. Usikker på ukjente faktorer.

* **Kompetent**

- kan håndtere flere uklarheter. Bevisst planlegger. Anvender standardiserte retningslinjer og prosedyrer.

Dreyfus & Dreyfus: Fra Novise til Ekspert

* **Dyktig**

- ser helhetsbilder lettere. Kan prioritere og tar lett avgjørelse. Oppdager lett avvik fra normalen. Bruker retningslinjer, men tilpasser situasjonen

* **Eksperten**

- er ikke avhengig av retningslinjer. Har fornemmelse av situasjonen basert på mye erfaringer. God analytisk evne. Åpen for flere muligheter.

Verbal kommunikasjon

- En – veis - infostrøm lærer → elev
- Begrenset to-veis – ”ja”/”nei”, eller korte spørsmål/svar!
- Åpen to-veis kommunikasjon (fri flyt..)
- Husk «den røde tråden!»

Ikke verbal kommunikasjon

- Din stemmebruk – tonefall - forståelighet
- Kjenner du ditt kroppsspråk?
- Negative og positive signaler?

Kroppsspråk....

13. august 1993 kl. 12. Linda Skage (til venstre) og Lajla Sætvedt
Tilskuerne i bakgrunnen er tilfeldig forbipasserende.

Ikke verbal kommunikasjon

- Hvorfor bruker vi "Smilies" i e-post og chatting?
- Kroppspråk:
 - Øyekontakt - blikket ("øye er sjelens speil...")
 - Armer og hender – berøring/dytte vekk – nervøse fakter
 - Kroppsholdninger – gangart – oppstramming – hode på skakke
 - Ansiktsuttrykk – mimikk – ekte og falske smil ...
 - Kan bety ulikt i andre kulturer
 - Virker du overbevisende på ditt eget budskap?

Variert undervisningsmetodikk

- Scenarios
- Diskusjoner
- Praktiske øvelser
- Refleksjon over egen øvingsinnsats
- Hva med teori?

Øket individualisme

Foredrag

Lesing

Lyd og bilde

Demonstrasjoner

Diskusjonsgrupper

Learning by doing

Undervise andre

NORSK LUFTAMBULANSE

Obs! nervøsitet og unoter...

- Pekestokk, kulepenner og pekepenners ”drillshow”
- Endeløs vandring eller statisk ubevegelig – monotoni
- Ord diaré:
”liksom”, ”på en måte”, ”ikke sant”, ”holdt på å si..”, ”sinnsykt!”,
”for å være ærlig..”, ”ææh..øøøh, ååå...”
- Morsomme historier – fyllstoff eller velkommen pause?
- Pass på ”Den røde tråden”!

*«Teori er nå man vet alt
og ingenting stemmer.*

*Praksis er når alt stemmer
og ingen vet hvorfor.*

*I dette rom blir teori og praksis forenet.
Ingenting stemmer og ingen vet hvorfor»*

NORSK LUFTAMBULANSE

Skap et bilde i hodet på elevene!

- En kollisjon mellom en bil og motorsykkel i et kryss i en norsk by. Sykkelen traff førersiden.

Fører er bevisstløs og sitter i bilen. Døren er fastkilt.
 - MC sykelisten er kastet over bilen og ligger på en plen ved siden av. Er våken men klager over smerter i nakke og rygg.
-
- Har du bilde av ulykkesstedet i eget hode nå?

NORSK LUFTAMBULANSE

Ferdighetslæring

- Demonstrerer en ferdighet.
- Veilede under ferdighetstreningen
- Kontrollere den nye ferdigheten
- Hvor mange ferdigheter kreves for at en gitt teknikken skal kunne fungere effektivt?

Oppgave?

- Hvor mange tiltak kreves for å utføre en korrekt HLR teknikk:
A) <10? B) 10 – 25? C) > 25?

Veiledning under øvelse

- Bruker kunnskaper på elevens eget nivå
 - Demonstreres nye ferdigheter - øver
 - Ser nye utfordringer – finner egne kunnskapshull
 - Får ny kunnskap - fyller hullene.
 - Anvender ferdighetene
-
- NGF metodikk

Øvelse uten veiledning:

- Forutsetter etablerte kunnskaper
- Godt tilrettelagte scenarios
- Rollespill - drama
- Evaluering med refleksjon som metode – egeninnsikt

Debrifing etter endt øvelse – tre faser:

- **Beskrivelsesfasen**
- **Analysefasen**
- **Anvendelsesfasen**
(”ta med hjem” konklusjoner)

- *For å kunne fordøye Kunnskaper,
må man motta dem med lyst!*

Anatole France

(Fransk forfatter 1844-1924)

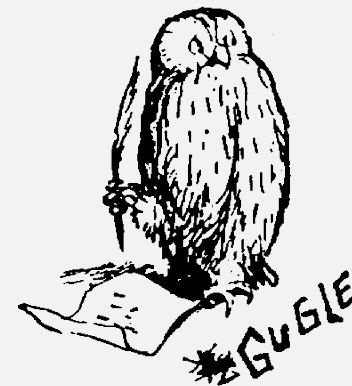

Overlæring..

- Overlæring, betegner læring ut over det som er nødvendig for umiddelbar mestring av oppgaven,...

Overlæring kan gi bedre læring, ved at ferdigheten bevares lenger enn hvis overlæringen ikke hadde funnet sted, eller at den er så godt innøvd at den er automatisert.

Kilde: Store Norske leksikon.

Entusiasme og engasjement..!

Knut Jørgen Røed Ødegaard

- «Den som tror at han eller hun er ferdig utlært, er ikke utlært, men ferdig!»

Piet Hein

Takk for oppmerksomheten!

Noen spørsmål?

Bruk av simulering

- Benyttes i mange sammenheng; eks. trening på behandling av medisinske tilstander, bruk av apparater, prosedyrer, teamarbeide, kommunikasjon, m.m.
- Etterligne reelle forhold og prosesser.

Eusim

- Et samarbeide mellom:
 - **DIMS** (Dansk institutt for Medicinsk Simulation)
Herlev – København , Danmark.
 - **TuPASS** (Tübingen Patient-Sicherheits und Simulations Zentrum)
Tübingen, Tyskland
 - **Barts** (Medical Simulation Centre) London, England

Medisinsk simulering

- Refleksjon som metode og individuelle læringsmål
- Også anvendelig overfor deltakeren?

Og..

- ..gjelder ”øvelse gjør mester ” fremdeles?
- ..er det fortsatt et behov for å:
 - trene sjeldne hendelser?
 - implementere nytt teknisk utstyr og prosedyrer?
 - opprettholde etablert kunnskap?
 - reduserer feil?
 - reduserer senskader?
 - redusere erstatningskrav?

..og simulering er ikke noe nytt..,

Bilder: Wikipedia

SimMan® (Lærdal)

Foto: Laerdal Medical

Simulatorer

Refleksjon – medisinsk veiledning

- Den tradisjonelle Instruktøren = veiviseren
- Kunnskapskontroll = godkjenneren/sensor
- Fasilitatoren = tilretteleggeren

Når instruktøren veileder..

- Motiverer
- Demonstrerer en ferdighet
- Lar lærlingen selv få prøve
- Veileder og korrigerer
- Målkontroll

Godkjenneren – sensoren:

- Følger opp fastsatte standarder
- Lager et scenario som svarer til standarder
- Overvåker oppgaveløsning
- Evaluerer deltakernes innsats
- Godkjenner eller godkjenner ikke.
- Nytt forsøk?

Veileder - mentor

- Gir god beskrivelse om mål og oppgaver under oppdrag
- Gjøre lærlingen trygg!
- Basere seg på etablerte ferdighetsnivåer
- Lar lærlingen selv finne sine sterke og svake sider og sette nye egne læringsmål
- Oppfølging etterpå – bare lærlingens ansvar?
- Flere veiledere + samme lærling = samordningsbehov?

Debriefing etter endt øvelse – tre faser:

- **Beskrivelsesfasen**
- **Analysefasen**
- **Anvendelsesfasen**
(”ta med hjem” konklusjoner)

Aktuelle spørsmål i debrifing:

Beskrivelsesfasen:

Hva slags pasient var dette? Hvilke tiltak ble utført? Utstyr i bruk (eks. EKG) ?

Hva skjedde under scenarioet? Prosedyrer i bruk?

Tidsvurderinger?

Analysefasen:

Hva gjorde **du** bra? Hvor godt arbeidere dere som team?

Kommunikasjonen? Noe som forårsaket frustrasjon og usikkerhet?

Hva ville gjort situasjonen enklere/lettere?

Noe som kom overraskende?

Hva baserte **du/dere** beslutningene på?

Forbedringspotensialer?

Anvendelsesfasen – oppsummering:

Hva har **du** lært? Hva trenger **du** å lære mer om?

Hva vil **du** gjøre annerledes neste gang? Trene mer på....?

Hva tar **du** med deg ut av rommet?